

Бүлүүгэ 1920 сыйлаах от ыйыгар уезд ревкомун председателинэн Тарасов Ф. Г. ананан кэлбит. Очолорго уезд хаһаайыстыбатыгар, кини нэһилиэнньэтин доруобуйатын харыстабылыгар, үөрэҥириитигэр кыайап быһаарылла илик элбэх боппууостар бааллара. Ону быһаарыга саҥа ананан кэлбит председатель киэн далааһыһнаах үлэни ыһпыт.

Уезд ревкома атырдыах ыйын 7 күнүнээҥи уураабынан социальной хааччылы: отделын иһинэн врачебнай экспертиза бюротун тэрийбит (СКГА, ф.87, оп. 1, е.х. 18, л 1), оттон иккис уурааҥар (боротокуолун №-рэ 2 — автор) үөрэх салаатын иһинэн Народнай дьиэни тэрийэр туһунан этиллибит (СКГА, 87, оп. 1, е.х. 18, л. 2).

Народнай дьиэ Харитонов атыһыт биир дьиэтигэр аһыллыбыт. Очолорго киэнэ, радио букатын суохтара. Үлэһиттэр культурнайдык сынньанар баар-суох кииннэринэн Народнай дьиэ буолбута, оттон интеллигенция итинни таһынан Бүлүүгэ өссө 1899 сыйлаахха куораттааҥы управа иһинэн тэриллитбит бэрт аҕыйах кинигэлээх библиотекаҥа сылдьара.

Народнай дьиэ аан бастаан тэрилиннээҥин утаатыгар кыраһый Бүлүү куора-

тыгар үөрэхтээх киһи аҕыйах этэ. Музыкальной инструментеннар, үлэни тэрийэҥ ыытарга көмөлөөх литературалар суохтарын да үрдүнэн Народнай дьиэ революционнай ис хоһоонноох үлэни киэнник ыыта сатаабыта.

БҮЛҮҮГЭ НАРОДНАЙ ДЬИЭ ТЭРИЛЛИТЭ

Революционнай ис хоһоонноох араас митиннэр, мунһахтар, съездтэр буолуталыбыллара.

Балаҥан ыйын 14 күнүгэр норуот үөрэҥириитин салаата нэһилиэктэр оскуолаларын иһинэн ааҥар балаҥаннары тэрийэр туһунан 182 №-дээх уурааҥа тахсыбыт. Ол уураах быһытынан Бүлүү куоратыгар, Хампаҥа, Тааһаҥарга, Дьөкөҥгө, Мастаахха, Үгүлээккэ ааҥар балаҥаннао тэриллитэлээн барбыттар (СКГА, ф.87, оп.1, е.х. 17, л. 25).

Итинтэн чочумча кэм ааһаат үөрэх салаата волостарга оскуола тас өттүнээҥи уонна оскуолаҥа кириэҥ иннинээҥи саастаахтары үөрэтии уезтааҥы общество-

тын сабан, кинилэр оннуларыгар волостааҥы культурнай-сырдатар обществолары тэрийэр, оттон общество уезтааҥы комитетын куораттааҥы культурнай-сырдатар комитетка уларытан тэрийэр тустарынан 183

№-дээх быһаарыны таһаарбыт. Бу быһаарыга библиотекаларга библиотечнай советтары тэрийэр туһунан эмиэ этиллибит. (СКГА, ф. 87, оп. 1, е.х. 17, л. 27). Быһаарыга мань сэргэ хамнастаах музыканнардаах оркестры тэрийэр туһунан этиллэр. Онон И. В. Надеин, В. М. Кондаков, Д. Д. Большев, В. Н. Расторгуев, К. Г. Кондаков, И. В. Чириков, И. М. Синицын у.д.а. кирибиттэр. Оркестр салайааччытын М. Н. Жирков буолбут.

Сүүрбэһис сыллардаахха электричество уота суох эбит. Онон Народнай дьиэҥ үөрэх салаата 20 муунта чүмэчини, 20 муунта кыраһыйны биэрэргэ быһаар-

быт. (СКГА, ф. 27, оп. 1, е.х. 17, л. 30).

Народнай дьиэ материалнай базатынан, уотунан-күөһүнэн дьадаҥытын ааһан, спектаклларга, концертарга кыттар кинитэ аҕыйах буолара. Оччотооҥу уус-уран

самодеятельность коллективын чилиэннэринэн 20-с сыллардааҥы комсомолецтар бөлөхтөрө, куорат оскуолаларын үөрэнээччилэрэ, кыһыл армеецтар у.д.а. буолаллар эбит. Кинилэр ортолоругар эмиэ революционнай бэрээдэк олохтомут. Ким да репетициялары, куруһуок занятиеларын кэптүптэ эбит. 1921 сый аҥарыгар кыраһый комсомольскай тэрилтэ 10 митиннэри, 2 спектакллары, 2 концерда тэрийэҥ ыһпыт.

1921 сый алтынньы 12 күнүгэр үөрэх салаата М. Н. Жирков салалталаах хорь тэрийэр туһунан уурааҥы таһаарбыт. Онон этиллэр: «Ырыаһыттарынан Федосий, Серафим Винокуровтары, С. Жиркову, И. Сини-

цыны, И. Н. Гаврильевы, Вл. Расторгуевы, Г. М. Туралысовы, И. Санниковы, Людмила Жиркованы, З. уонна Н. Габышевтары, В. уонна Л. Муралевалары, З. Тарасованы, А. Агапованы, Е. Кондакованы, А. Березкинаны, Е. Припузованы анаталыырга». (СКГА, ф. 87, оп. 1, е.х. 17, л.37). Ити нөҥүө күнүгэр үөрэх салаата Большевы — режиссерунан, Расторгуевы — театральнай секция сэбиэдиссэийинэн, Елисей Корякины — сүппүлүөрүнэн, Николай Егоровы — сценарийинан анаталаабыт (СКГА, ф. 87, оп. 1, е.х. 17, л.39).

Народнай дьиэ сценатыгар оскуола үөрэнээччилэрэ эмиэ элбэхтик оонньообуттар. Холобур, III Интернационал аатынан оскуола отчуотугар ол туһунан манньк суруллубут: «Өбөлөр Народнай дьиэ сценатыгар 3 спектаклы туруордулар». (СКГА, ф.87, оп.1, е.х. 111, л.1).

1922 сыйлаахха Бүлүү куората үрүн баандаларынан төһө да төгүрүктэнэн олордор, народнай дьиэ үлэтэ тохтотуллубатах, хата, ыам ыйын 1 күнүгэр М. Горькай «Түгэххэ» диэн пьесата туруоруллубут. Биһиэхэ бүгүн баар Култура оройуоннааҥы дьиэтин бастакы хардылары дьэ итинник этилэр.